

Kocour nepřišel

Kino Světozor bylo poctěno, po veřejné projekci na filmovém festivalu v Cannes, promítáním restaurované kopie filmu Vojtěcha Jasného Až přijde kocour. Filmu, ověřeného mnoha cenami na světových festivalech, cenami za kameru i technickou složku filmového obrazu.

Jako osobní přítel kameramana filmu Jaroslava Kučery, jsem byl pln očekávání. Nejen kvůli obecně známému mistrovství svého kolegy, ale i pro technickou a technologickou obtížnost zmíněného filmu.

Ředitel NFA dr. Bregant v úvodu projekce vysvětlil, jak složitá cesta byla pro početný tým badatelů NFA k podpoře toho, co za chvíli uvidíme, ale i to, že práce, spojené s digitalizací „kocoura“ zaplatili manželé Kučerovi (shoda jmen) a že vlastní výrobou digitální kopie byly pověřeny laboratoře v italské Bologni. A to ještě v obtížné době koronavirových omezení. Další člen týmu NFA, angažovaný na „kocourovi“, divákům v kině vysvětlil, co to je digitalizace a jak se to pěkně povedlo, zejména ve zvukové části díla. Začala projekce a z předtitulků jsme se dozvěděli, že film byl restaurován podle metodiky NAKI.

Hned v úvodních titulcích filmu jsem poznal práci Jaroslava Kučery. Podkladem pro text se jmény tvůrců byly fragmenty textur prkenných desek školních lavic, jak byly záčky lety „subjektivizovány“. Jaroslavovo zanícení pro objevování krásy textur, neopakovatelnost vnímání stop času v přírodě i v lidech bylo výjimečné a autorské.

Začátek vlastního děje filmu patří nahlédům na náměstí městečka, který svým skládacím dalekohledem pozoruje z věže kastelán Oliva (Jan Werich). Náměstí Telče, tak malebné, se divákům představilo v monotónní „šedi“ vybledlého filmu, starého opravdu šedesát let... A tak to pokračovalo dál. Obraz, prost modré složky, mimo jiné, byl divákům prezentován panem ředitelem NFA jako podívaná v době vzniku filmu. Houby. Nic takového. Restaurátorský tým NFA poněkud pozapomněl, že barviva z filmového pásu ztrácí časem na intenzitě a tím pádem i důsledné sledování a vyhodnocování nejhodnější kopie filmu je pouhé pábitelství „vědců“, ale nikoliv erudované směřování k původnímu obrazu. A rekonstrukce obrazu z duppozitivu je ošemetná věc i pro ostříleného kameramana. K čemu je „mravenčí“ úsilí výzkumu teoretiků, když nepřizvou k tak zásadní činnosti, jako je restaurování kinematografického obrazu kameramany, kteří za složku obrazu odpovídají? K čemu jsou pečlivě provedené vzorky, které vypracoval, s vynaložením nemalých finančních prostředků, tým řešitelů NAKI a které byly předány NFA?!

Následující „podívaná“ byla zkrátka ostudná. Nezasvěcený divák se možná jen podívoval, proč je ten Kučera tak vyzdvihovaný kameraman, když je to často „slepé“ a bez barev nebo naopak stylizované scény postav, barevně odlišených magickým pohledem kocoura bez kresby, tupě zářící do nebarevného prostředí.

Promítání ve Světozoru proběhlo v klidu, v poloprázdném sále, s účastí pracovníků NFA. Nezaznamenal jsem tam však jediného kameramana, kromě prof. Jíchy, jemuž jsem dělal doprovod.

Jaroslava Kučeru jsem měl tu čest poznat velmi dobře, osobně, profesně i z hlediska jeho pedagogického působení na FAMU, kde jsem mu dělal asistenta a později převzal jeho semináře o dramaturgii barevných vztahů ve filmu. Víím, jak byl vnímavý k adekvátnosti použitých výrazových

prostředků kameramana, citlivý na míru barevností dekorací i kostýmů, nekompromisní na výslednou podobu filmové kopie. Zkrátka všeho, co se vyskytlo v zorném poli „jeho“ kamery, co bylo určeno pro diváka a co neslo titulky „kamera Jaroslav Kučera“ . Nic z toho jsem včera neviděl, pouze kvalitě zakonzervovanou ruinu filmu Vojtěcha Jasného Až přijde kocour.

Jménem Jaroslava Kučery žádám, aby byla tato digitalizovaná kopie stažena z veřejné exploatace. Na odpovědných místech musí být posouzeno, zda NFA může takovým způsobem dál pokračovat a to i po předchozích neúspěších jako jsou například Staré pověsti české, Dobrý voják Švejk, Adéla, ještě nevečeřela. Filmoví teoretici, jejichž práce si bezesporu vážím, mohou mít úlohu pouze poradní, nikoliv autorskou! Nelze dopustit, aby se na digitalizaci filmů nepodílela odborná část týmu, kterými jsou výlučně kameramani. Diváka nezajímá, že je zachováno startovací znamení konce a začátku filmového pásu, diváka zajímá kvalitní obraz a zvuk. A pro obraz není reference ve vybledlých filmových kopiích nebo duplikačních materiálech po šedesáti letech, ale pouze v originálním negativu, je-li k dispozici. Pokud je filmové dílo natolik cenné, že je třeba vytvořit digitalizovanou kopii bez originálního negativu, jedná se o záležitost, kde by poslední slovo měla mít komise profesně erudovaných kameramanů, nikoliv filmových badatelů.

prof. Jaroslav Brabec

27.7. 2021 Praha